

Hugleiðing um tíðindatillagingar, fundamentalismu og kvalifikatiónir

Russiskir tilstandir

Kann ikki setast spurnartekin við demokratisku gongdina í sambandi við forsetavalið í Russlandi og kann ikki eisini spyrjast um føroysk tíðindatænasta er til meiri skaða enn gagn?

Tíðindatillagingar

20. juni var ein sera áhuga-verður dagur hjá teimum, ið fylgdi við, hvat fyrst úti í stóru verð. Eftir fáum tímun var vent fullkomuliga upp og niður á øllum tíðindaflutningi, og við stuttum millumbili vóru tíðindini korrigerad ella justerað soleiðis, at ein heilt ávisur boðskapur var hangandi eftir í luftuni!

Yeltsin og demokratið

"Yeltsin forseti er synonymur við tað, sum skal skiljast við demokratisku processina í Russlandi" - gjørdist niðurstøðan sum dagurin leið.

Men okkurt er kortini sum ger tað ivasamt, um hetta er so!

Roynd

Hetta verður skriva, ikki til tess at royna at halda fast um tey upprunaligu tíðindini, tí áhaldandi endurtøkur av tí "sannleika", ið passar best hava longu syrgt fyr, at vit trúgva og halda tað sum tað er ætlanir at vit skulu halda og trúgva! - Hetta er tí meira ein roynd til tess at lata fólk sjálvi døma um, hvørt talan kann verða um, at kalla tað, sum fyrst í Russlandi, í sambandi við forsetavalið har, fyr eina demokratiska process! - Ella um talan kann verða um justeringar av "segulugu" gongdini!

BBC World

Var ein tíðliga á fótum um morgunin tann 20. juni, so vóru tað spennandi og sera órógvandi tíðindi at hoyra á sjónvarpsrásini BBC World: Teir báðir fremstu kampagnuleiðararnir hjá Yeltsin forseta vóru handtiknir av trygdartænastuni! - Teir høvdu, var sagt, ætlanir um at skipa so fyr, at annað valumfarið til russiska forsetavalið bleiv av ongum! - Teir vóru, sambart tíðindunum, bangnir fyr, at Yeltsin fór at tapa atkvøðugreisluna tann 3. juli, og hesum vildu teir forða fyr! - Teir vildu ikki hava at annað valumfarið bleiv av nokrum! - Ætlanir var at skipa fyr tilföllum ruðuleika, at høvið bleiv til at lýsa landið í undantaksstöðu! - Undir tilföllum umstøðum kundi valið 3. juli annaðhvørt verða avlýst ella útsett! - Sambart tíðindunum tordu teir ikki vága, at Yeltsin bleiv við undirlutan, tí alt ov nógv stóð uppá spæl. Nógvur kapitalur vildi koma at hanga í leysum lofti, stórar fløgur vildu fara fyr skeiði, um Yeltsin tapti dystin um forsetasettin, í ætlaða endaliga valumfarinum, tann 3. juli!

Útvarp Føroya

Løtu seinni, aftaná morgundaktina vóru Russlandstíðindi at hoyra í heimliga Útvarpinum: Og nú var longu vent í holuni: Tá tíðindi úr Russlandi vóru at enda komin, sats tú eftir við teirri fatan, at Yeltsin hevði sett frá sær krefur í Trygdartænastuni, ið høvdu ætlanir um at forða fyr, at annað valumfarið skuldi fara fram sum ætlað! - Við BBC tíðindunum í feskum huga var hetta ikki sørt orkymlandi? - Hevði Yeltsin sett frá - sær krefur, sum vildu tryggja honum framhaldið, at sita í forsetasetti landsins...?

Annað umfar

Í BBC W kl. 10. fyrrapartin, broytist støðan enn meira "rætta" vegin! - meðan roynt verður at finna út av, hvat tað er, sum veruliga er farið fram. Tað ljóðar nú, at Yeltsin hevur sett tryggjar mans frá, og at teir báðir, sum kvøldið fyr, vóru settir fastir av trygdarvasta forsetans, nú eru vómir latnir leysir aftur! - Tann eini av teim trimum, ið frakoydir eru, er eingin mætiari enn trygdarvasta Yeltsins! - hesin, sum kvøldið fyr, hevur handtekið teir báðar áðurnevndu, sum vóru handtiknir í teir høvdu ætlanir um, at forða fyr, at tað bleiv nakað val tann 3. juli...!

Yeltsin og Vesturheimurin

Her í Vesturheiminum svørja bæði stjórni og stjórnleiðarar til mannin Yeltsin, ella til myndina av hesum mangan "besyrdarliga framtíðing", sum Yeltsin sjálvur, gjøgnum altjóða TV miðlar, hevur evnað at skapt av sær sjálvum!

Kapitalur í vanda

Tað er nú einaferð so, at stórir kapitalur settur uppá spæl, so tykist ikki verða nakað mark fyr hvussu langt tað kann vada út! - Eitt dømið í so máta - um ein í minni máti - eru okkara heimligu politikkarar, ið vilja hava okkum at trúgva, at orskórnar til at høvdu-vinna okkara hevur havt hall í dekadur, er almenni bygnadurin í landinum! - Fáast okkara miðlar at spæla við, so fáa vit ívalyst tann sannleika, okkara ráðandi politikkarar vilja hava okkum at trúgva! - Eydnast tað, verður tað ólíka lættari at klippa burturav almenna bygnadum, til frama fyr okkara illa stadda vinnulív (les: Lættari at flyta almennan kapital til teir menn, sum eru í ferð við at missa sín

vinnutól - teirra symbolir uppá status!)

Sannleiki?

Hvat tað er, sum veruliga er farið - og fer fram - í Russlandi (og sanna myndin av, hvat tað veruliga er, sum hendir í Føroyum) verður neyvan avdúkað fyrr enn einaferð langt inni í næstu öld.

Men tað, sum kann vera farið fram, kann tað so hugleiðast um, við støði í teim skjótt skiftandi og heilt tyðuligt málættaðu tíðindunum, sum gleppa út millum skinnis og hold og sum tað er gjørligt at halda fast um, áðrenn tíðindini, so hvørt verða "broytt og tilgáð" tí stórpólitiska "sannleika", altjóða kapital- og mediunarnarir í samvinnu við sínar marionetpolitikkarar velja at fódra okkum við! Tað er skiljigt, at alt er til "okkara besta"!

Hugleiðing

Munurin í atkvøðum millum teir báðar, sum lógu á odda í fyrra valumfarinum í Russlandi, teir báðir Zjuganov og Yeltsin, er so lítill, at tað er meira enn so sannlíkt, at Yeltsin kann tapa umvalið, tann 3. juli, um hann ikki fær vent opiniónini, heilt nógv hin "rætta" vegin. Yeltsin er ikki tað "nógv annar leiðis" enn fólk flest, at hann ikki eisini er eitt sindur ræddur um úrslitið, tá munurin millum valeynni er so lítill, sum han er! Spyrjast kann, um tað er serliga sannlíkt, at hesir menn, sum ætlaðu at tryggja Yeltsini eitt framhald í forsetasettinum, við at forða fyr umvalið, av sínum eintungum sjálvið hava funnið uppá, at seta í verk tiltøk, ið høvdu fært til undantaksstöðu í landinum, soleiðis at tað sostatt kom at álíggja Yeltsin at seta øll demokratiske princippr til viks og annaðhvørt avlýsa ella útseta valið tann 3. juli? - Er tað ikki nógv meira sannlíkt, ella kann tað ikki hugsast, at tað er Yeltsin sjálvur, ið hevur álagt sínun næstu meðarbeiðarum, at seta í verk tær ætlanir, sum m.a. trygdarvasta hansara longu framanundan valinum var talsmaður fyr? - Og er tað ikki eisini sannlíkt, at í somu lótu trygdarvasta og næsti meðarbeiðari Yeltsin - dagin fyr tann 19. juli, gerast varugir við, at Yeltsin setir Lebet general í hansara stað, umgangandi handtekur teir menn, sum í verki um skuldu syrgja fyr ruðuleika í landinum...? - og skriðan leypir: Nýggja høgna hond Yeltsins, Lebet generalur, hart vandur fallskýggja jekari, setur seg kl.

10 fyrrapartin tann 20. juni í tann enn heita sessin hjá trygdarvastanum...!, sum Lebet á henda hátt "sigur úr" starvi -!

Yeltsin hevur sett nýtt høvd á trygdartænastuna, áðrenn høvdi á hinum annars trúgva trygdartænastu-ovastanum og persónliga vinmanni Yeltsins, var rættuliga loyst frá kroppinum!

Panikkur

Hendingarnar tykjust merktar av panikki! Yeltsin setur nýggja trumfin Lebet general í starv sum ovasta fyr trygdartænastuni, áðrenn verandi ovastin er frákoysdur...! Tað sum nýggja jungtreipen Lebet Yeltsin gera henda fyrrapartin kl. 10, sum tað fyrsta, er at seta tryggjar av næstu meðarbeiðarum og vinmonnum Yeltsins frá, við teirru grundgeving, at tað eru teir, ið hava í hyggju, at forða fyr sína valumfarinum og soleiðis leggja forðingar fyr demokratisku gongdini í Russlandi! (og nú sjálvandi ikki eitt orð um, at hesir á tann hátt høvdu tryggjað Yeltsin forsetasettin í Russlandi?! - Hetta verður gjørt um somu tíð, sum teir báðir, ið kvøldið fyr av trygdartænastuni vóru handtiknir fyr, at hava havt ætlanir um at gera hetta sama í verki, verða leyslatnir...?!

Tórshavnar Býráð

Sum áður sagt - hvat veruliga er farið fram, verður neyvan avdúkað í næstu framtíð, men gott í Tórshavnar býráð, sum sama kvøldið tók avgerð um, at tryggja okkum framhaldið at kunna fylgja við altjóða tíðindaflutningi! - Sum um býráðsmeirlutin var varugur við, at okkurt var heilt galið áfátt við heimliga tíðindaflutninginum tann 20. juni 1996, avgjörð Tórshavnar býráð, at BBC World framvegis skuldi standa í boði á Rás Tórshavn. - Gott í tey, tí tað verður áhugavert, at fylgja við, hvussu leikur fer: Tí, sannheit at siga so er tað ikki sørt trupult, at trúgva uppá, at Yeltsin til tess at tryggja demokratiske spælireglum í Russlandi, hevur kubað høvdið av teimum, ið vildu tryggja honum eitt framhald í forsetasetti landsins? - Hvar sagar greinina av, ein situr á sjálvur?

Mist tamarhald

Um gongdina hesar báðar seinastu dagarnar kann sigast, at hendingarnar bera boð um, at Yeltsin hevur mist tamarhaldið á viður-

størsta skundi - einsamallur á vakt - á tí stovni, ið hevur størsta tyding fyr hvat vit hugsa - halda og gera: Tað - haldi eg - hevur verið, og verður okkum øllum at bana!

Hugs bert um tað djúptgangandi journalistisku analysuna av okkara høvudsinnu, sum aldri varð/ella verður gjørd...!

Hugs bert um vaksandi føroysku fundamentalismuna! - (jfr. Jugoslavia, ið var! - og alt blóðið har hevur runni...) Heldur enn at hava tikið hesa álvarsugu hótan móti samfelagnum í størsta álvara - sett sektirskur fundamentalismuna undir sakligan debat, undir lupp og kritiska analysu, um somu tíð, sum vist skuldi verið á syrgjilugu deydilugu avleiðingarnar víða um í heiminum - so verða ella lata okkara miðlar seg miðvíst misbrúka av hesum okkara heimligu fundamentalistum! Tað sær ikki mætiari út, enn at miðlarnir bæði eru infiltreraðir av og eru undir vaksandi trýsti frá hesum "sannföru" religiøstortodoksu fanatikarum! Allir føroyingar duga at lesa, men kortini veksur snævrskygni og tilvitnið um at líva og yvirliða - tí sum teir siga: Hesi heimins vísdómur, hann er av tí onða!

At hava almennar miðlar, meira av navni heldur enn at gagni, er ein hótan móti demokratinum!

Eitt er vist: Var eingin BBC World rás tann 20. juni um morgunin, so var alt farið so æviga rætt fram í Russlandi henda sama dag! - Øll høvdu tá - við Útvarpinum - og seinni, við Sjónvarpi Føroya, sum tíðindakeldum, líva víðari í sáliger vissu um, at í Russlandi fer fram ein demokratiseringsprocess og ikki ein kapitalistisk valdstøka uttan etik ella moral, alt sambart bestu vesturheimsku marknaðarbúskaparlugu traditiónum...!

Hættislig armóð

Ein tíðindatenasta, sum tann føroyska er til skaða fyr bæði land og fólk! - At leigimeria politiskar og vinnuligar hendingar, at geva meira og minni tápuligum politikkarum, vinnulívsmönnum og misbrúkarum av religion eina aura av tilforlætligheit og sfæru av seriøsiteti er meira enn hættisligt! - Hátíð - arliga at tíðindavarp teirra meira og minni hopeleysu ætlanir, indoktrineringaroyndir, gerðir og naivu undanförsur, hevur verið, og er okkum til mikið ógagns! - Tað er hetta, ið er ein høvudsorsøkin til, at hetta landið liggur í búskaparlíggum skeljasori! - og tað er eisini hetta, ið nú vísir seg sum ein forðing fyr at vit fáa nakran brúkligan lut í einari komandi oljувinnu: Av 28 umsøkjum til fímtan (+ tiggju) størv vóru bert triggir kvalifi ceradur umsøkjarnir úr Føroyum...! At hava pissað í saltan sjógv og vera frelstur er ikki nokur kvalifikatión í sær sjálvum!

Henda hendingin í Russlandi - um enn so fjar - er bert eitt dømi um, hvat ein ikki nóktandi tíðindatenasta kann føra til.

Tað, at tað ikki eru ráð til at gera annað enn "skjót tíðindi", klípt og umsett - av einum og sama manni - í

j smith